

ПРОБЛЕМИ ЕМІСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

М.В. Суганяка, Ощадбанк України

Специфіка українського ринку цінних паперів полягає в тому, що на ньому домінують банки, які виступають основними андеррайтерами, інвесторами і до того ж випускають власні цінні папери як емітенти. Небанківські фінансові установи через їхню слабкість не грають помітної ролі на ринку цінних паперів. Цим ми відрізняємося від країн, де саме великі інституціональні інвестори (страхові компанії, пенсійні і взаємні інвестиційні фонди) є основними гравцями на ринку цінних паперів.

Головною проблемою емісійної діяльності банків України є нерозвинутість фондового ринку України, а також недосконалість українського законодавства і, як приклад, введення обов'язкового рейтингування для компаній і банків України при випуску цінних паперів, що може значно обмежити обсяги емісії українських банків.

Банки України в 2004 році збільшили випуск облігацій на 13,2 % у порівнянні з 2003 роком (з 4,24 млрд. грн. до 4,8 млрд. грн.). Планується, що в 2005 році обсяг випуску корпоративних облігацій збільшився до 4,9 млрд. грн. Сформована структура корпоративної власності, закономірності економічного розвитку і особливості інвестиційних ризиків спонукають переважний розвиток боргових інструментів.

Згідно з інформацією ДКЦПФР обсяг випуску акцій знизився з 21,15 млрд. грн. в 2003 році до 11 млрд. грн. в 2004 році і до 12 млрд. грн. у 2005 році. При цьому емісії акцій для залучення коштів склали 7,15 млрд. грн. в 2004 році і 8,4 млрд. грн. – в 2005 році в порівнянні з 13 млрд. грн. у 2003 році.

Обіг цінних паперів в Україні в 2004 році виріс на 86,9 % – до 203 млрд. грн. Номінальна капіталізація ринку акцій у 2004 році виросла на 20,8 % – до 98,13 млрд. грн. Перша фондова торгова система (найбільший організований ринок цінних паперів) зробила рейтинг торгівців корпоративними облігаціями. На першому місці – “Банк НРБ-Україна”. За ним в порядку спадання старшинства – Укрсиббанк, “Аркада”, ПУМБ, “Аваль”.

Питання обігу облігацій повинне бути розглянуте уже при їхньому розміщенні. При цьому емітент повинний подбати про те, щоб створити вторинний ринок своїх облігацій. Це необхідно, тому що інвестори зацікавлені в ліквідності облігацій. Ліквідність є привабливою рисою облігацій, відповідно, ліквідні облігації можуть бути менш дохідними – тому емітент зацікавлений у ліквідності облігацій, щоб мати можливість проводити розміщення під низькі процентні ставки. При визначенні обсягу емісії необхідно враховувати краще співвідношення між власними і позиковими коштами. Важливим етапом випуску облігацій для банків є обов'язкова державна реєстрація, а також додержання вимог щодо прозорості діяльності банку.

Якщо потреба банку в коштах невелика, то швидше за все більш ефективним буде випуск акцій. На невеликих сумах випуск облігацій, як правило, не вигідний – вартісні і тимчасові витрати на випуск облігацій у цьому випадку можуть переважити вигоди від його розміщення.